

Hørings svar på utkast til ny fagskolelov

Fylkestinget i Nordland har behandlet utkast til ny fagskolelov i fylkestingssak 141/2017. Saken ble behandlet 10. oktober, med følgende enstemmige vedtak:

1. Fylkestinget i Nordland har behandlet Kunnskapsdepartementets utkast til lovtekst for ny fagskolelov og slutter seg til hovedtrekkene i loven som gjelder styrking og klargjøring av fagskolens posisjon i utdanningssystemet, gjennom benevning av utdanningen og tildeling av studiepoeng, tilrettelegging for bedre kvalitet og styrking av studentenes rettigheter.
2. Fylkestinget ønsker fortsatt bedre muligheter til å påvirke fagskolenes veivalg, slik at de inngår i den samlede utdanningspolitikken i regionen, enn det utkastet til ny fagskolelov gir anledning til.
3. Fylkestinget i Nordland er positiv til at lovforslagets innretning i hovedsak bidrar til å skape ryddige arbeidsvilkår for fagskolen, men mener det er uheldig at en tilpasning til strukturen i universitets- og høyskoleloven på sikt vil kunne svekke de yrkesfaglige studienes egenart og rolle overfor arbeids- og næringslivet.

I saksframlegget er innholdet i vedtakspunktene drøftet under overskriften «Synspunkt på lovforslaget». Denne delen gjengis nedenfor.

Synspunkt på lovforslaget

Fylkesrådet slutter seg til hovedtrekkene og de fleste konkrete enkeltelementene i utkastet til ny fagskolelov.

Eiers ansvar og styringsmulighet

Styrets ansvar som øverste ansvarlige styringsorgan er tydelig i det nye lovutkastet. Som fagskoleeier kan Nordland fylkeskommune styre egne fagskoler gjennom budsjett/ressurstildeling, styrevedtekter og oppnevning/fjerning av styrerepresentanter. Det er også mulig med andre former for dialog mellom eier og styre, men fortsatt er det styret som er fagskolens øverste myndighet.

I dette ligger flere utfordringer. Fagskolene driver for eiers regning og loven har ikke avklart hvilket individuelt økonomisk ansvar det enkelte styremedlem har.

Videre har fylkeskommunen et regionalt ansvar for og interesse av å legge til rette for utdanningstilbud som ivaretar regionens samlede kompetansebehov. Det betyr for Nordland fylkeskommunes del at vi ønsker å kartlegge behov og utvikle politiske og administrative tiltak for å ivareta en utdanningsmessig helhet i regionen gjennom et knippe av virkemidler. Med fagskoler som bare i begrenset grad må forholde seg til regionale politiske føringer, risikerer vi i verste fall at de ikke blir så gode bidragsyttere i det samlede utdanningstilbudet som de kunne blitt med en sterkere kobling til de politiske organer.

Dersom fagskoleloven er et uttrykk for at man ikke tiltror fylkeskommunen evnen til raskt å kunne tilpasse seg behov i arbeidsmarkedet og hos de enkelte næringer og bedrifter, må det pekes på at det er andre forhold som i større grad begrenser rask tilpasning. NOKUTs rolle som forvalter av kvalitetsarbeidet i fagskolene har åpenbart bidratt til en nødvendig opprydding. Utviklingen de senere år er imidlertid slik at det har blitt mer og mer fokus på detaljer og kvalitetskontroll heller enn kvalitetsproduksjon. Ut fra mange fagskolers

oppfatning og klare erfaring er rigid oppfølging av detaljer med liten betydning for den pedagogiske kvaliteten, en mye større trussel mot evnen til rask tilpasning til arbeidslivets behov enn at fylkeskommunalt eierskap også omhandler muligheten til politisk påvirkning av beslutningene i fagskolen.

I oppfølging og fortolkning av den nye loven vil Nordland fylkeskommune henstille til at det samlede ansvaret og tilrettelegging av regional kompetanseheving må ses på som et fortrinn for fagskolene, heller enn et problem.

Større likhet med universitets- og høgskolesektoren

Det framgår klart av lovforslaget og intensjonene til dette, gitt i fagskolemeldingen, at den statlige styringen av fagskolesektoren gjøres mer lik universitets-/høgskolesektoren. Dette har mange fordeler og vil spesielt kunne bidra til mer forutsigbarhet og tydeligere retningslinjer for skolene. Det som kan være bekymringsfullt er om de ytre likhetstrekk i styringen på sikt vil medføre en større likhet mellom universitet/høgskoler og fagskoler. Da vil ikke fagskolene kunne ivareta sin oppgave som karrierevei for yrkesfagutdanningene og rolle overfor arbeidslivet i tilstrekkelig grad.

Vedlegg: Sak 141/2017 Nordland fylkesting – Høring – Ny fagskolelov

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
290/2017	Fylkesrådet	13.09.2017
141/2017	Fylkestinget	09.10.2017
	Komite for utdanning	09.10.2017

Høring - Ny fagskolelov

Innledning

Kunnskapsdepartementet har sendt ut høringsnotat til ny fagskolelov med utkast til lovtekst og lovspeil. Den nye loven skal erstatte Lov om fagskoleutdanning av 20. juni 2003 nr. 56. Lovutkastet er et resultat av prosessen som startet med NOU 2014:14 – *Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg* og ble videreført i Meld.St. 9 (2016-17) – *Fagfolk for fremtiden* (fagskolemeldingen).

Høringsutkastet til ny fagskolelov ivaretar i stor grad det som ble bebudet i fagskolemeldingen.

Hovedtrekk i lovforslaget

Det nye lovutkastet er en mer omfattende tekst enn tidligere fagskolelover og har fått en annen struktur. Det er derfor laget en tematisk kapittelinnndeling. Lovteksten har også fått en annen oppbygging og språkdrakt. Innholdet i bestemmelsene og vilkår for reguleringene er i hovedsak de samme.

Fagskolemeldingen (Meld.St. 9 (2016-17) – *Fagfolk for fremtiden*), som ble vedtatt i Stortinget 02.05.17 inneholder en rekke tiltak. Disse tiltakene skal blant annet bidra til økt kvalitet i fagskoleutdanningen, bedre styring og organisering av fagskolen, å øke arbeidslivets linvolvering i fagskolene og styrke studentenes rettigheter. Blant annet plikter styret å tilrettelegge for studentorgan og sikre at studentene kan involvere seg i fagskolens virksomhet. I tillegg er det i lovutkastet gjort en opprydding i en del begrep som tydeliggjør ansvarsforholdene innad i fagskolen.

Fagskoleloven er en særlov og ved en eventuell motstrid mellom fagskoleloven og kommuneloven vil bestemmelsene i fagskoleloven gå foran. Både i reglene om styring, organisering og struktur og om rettigheter for studentene og plikter for fagskolene er utkastet til fagskolelov langt på vei harmonisert med reglene i universitet- og høyskoleloven.

Fagskolene gis benevnningen «høyere yrkesfaglig utdanning». Dette er en tydeliggjøringen av nivå, plassering og kjennetegn ved utdanningen og vil kunne styrke hele fagskolesektoren. Krediteringen av fagskolestudier vil få benevnningen studiepoeng, slik som i annen høyere

utdanning. I lovutkastet foreslår departementet at utdanningen gir gradsbenevnelsen «fagskolekandidat».

I likhet med tidligere fagskolelov er styret fagskolens øverste ansvarlige styringsorgan. Det er styret som har ansvar for all virksomhet ved fagskolen. Fylkeskommunen, som eier, vil ha mulighet til å påvirke driften gjennom fastsetting av vedtekter, gjennom generalforsamling, ved valg av styremedlemmer og gi styringssignaler ved å fastsette vilkår i forbindelse med budsjettildelinger. I følge departementet gir dette fylkespolitikernes stor innflytelse på styringen av fylkeskommunale fagskoler.

Fylkeskommunen har gjennom fagskoleloven ansvaret for at det tilbys godkjent fagskoleutdanning som tar hensyn til lokale, regionale og nasjonale kompetansebehov og kan oppfylle dette ansvaret ved å tilby fagskoleutdanning selv, eller ved å legge til rette for at private fagskoletilbud dekker etterspørselen.

Kommentarer til Nordland fylkeskommunes høringssvar til NOU 2014:14 og forslaget til ny fagskolelov

Fylkestinget i Nordland avga høringssvar til NOU 2014: 14 – *Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg*. Der ble fagskolens lave status og forholdet til høgskolene og konkurransen om studenter problematisert. Både gjennom benevnningen av fagskolene som «høyere yrkesfaglig utdanning» og innføring av studiepoeng i fagskolene blir fagskolens interesser ivaretatt.

Nordland fylkeskommune begrunnet ønsket om fortsatt fylkeskommunalt eierskap til de offentlige fagskolene, spesielt for å kunne ivareta samarbeid mellom videregående skoler og fagskoler. Lovforslaget sikrer fortsatt fylkeskommunalt eierskap til våre fagskoler.

Nordland fylkeskommune var videre opptatt av å kunne opprettholde en desentralisert struktur i fagskoletilbudet og videreføre samarbeidsløsninger både innad i fylket og over fylkesgrensene. Det foreliggende lovforslaget begrenser ikke disse mulighetene. Hvorvidt slike forhold blir stimulert er avhengig av senere budsjettbevilgninger og godkjenningsorganet NOKUTs forvaltning av sine oppgaver.

I høringssvaret fra Nordland ble det også problematisert at det er en viss spenning mellom fagskoleloven, med styrene som fagskolens øverste ansvarlige styringsorgan og eiers styringsmulighet. Dette ble ansett som spesielt problematisk ved at det ble foreslått at de offentlige fagskolene skal ha eksternt flertall. Det nye lovutkastet viderefører styrets posisjon, men presiserer i loven hvordan eiers styringsmulighet kan ivaretas. Dette punktet omtales nedenfor.

Synspunkt på lovforslaget

Fylkesrådet slutter seg til hovedtrekkene og de fleste konkrete enkeltelementene i utkastet til ny fagskolelov.

Eiers ansvar og styringsmulighet

Styrets ansvar som øverste ansvarlige styringsorgan er tydelig i det nye lovutkastet. Som

fagskoleeier kan Nordland fylkeskommune styre egne fagskoler gjennom budsjett/ressurstildeling, styrevedtekter og oppnevning/fjerning av styrerepresentanter. Det er også mulig med andre former for dialog mellom eier og styre, men fortsatt er det styret som er fagskolens øverste myndighet.

I dette ligger flere utfordringer. Fagskolene driver for eiers regning og loven har ikke avklart hvilket individuelt økonomisk ansvar det enkelte styremedlem har.

Videre har fylkeskommunen et regionalt ansvar for og interesse av å legge til rette for utdanningstilbud som ivaretar regionens samlede kompetansebehov. Det betyr for Nordland fylkeskommunes del at vi ønsker å kartlegge behov og utvikle politiske og administrative tiltak for å ivareta en utdanningsmessig helhet i regionen gjennom et knippe av virkemidler. Med fagskoler som bare i begrenset grad må forholde seg til regionale politiske føringer, risikerer vi i verste fall at de ikke blir så gode bidragsytere i det samlede utdanningstilbudet som de kunne blitt med en sterkere kobling til de politiske organer.

Dersom fagskoleloven er et uttrykk for at man ikke tiltror fylkeskommunen evnen til raskt å kunne tilpasse seg behov i arbeidsmarkedet og hos de enkelte næringer og bedrifter, må det pekes på at det er andre forhold som i større grad begrenser rask tilpasning. NOKUTs rolle som forvalter av kvalitetsarbeidet i fagskolene har åpenbart bidratt til en nødvendig opprydding. Utviklingen de senere år er imidlertid slik at det har blitt mer og mer fokus på detaljer og kvalitetskontroll heller enn kvalitetsproduksjon. Ut fra mange fagskolers oppfatning og klare erfaring er rigid oppfølging av detaljer med liten betydning for den pedagogiske kvaliteten, en mye større trussel mot evnen til rask tilpasning til arbeidslivets behov enn at fylkeskommunalt eierskap også omhandler muligheten til politisk påvirkning av beslutningene i fagskolen.

I oppfølging og fortolkning av den nye loven vil Nordland fylkeskommune henstille til at det samlede ansvaret og tilrettelegging av regional kompetanseheving må ses på som et fortrinn for fagskolene, heller enn et problem.

Større likhet med universitets- og høyskolesektoren

Det framgår klart av lovforslaget og intensjonene til dette, gitt i fagskolemeldingen, at den statlige styringen av fagskolesektoren gjøres mer lik universitets-/høyskolesektoren. Dette har mange fordeler og vil spesielt kunne bidra til mer forutsigbarhet og tydeligere retningslinjer for skolene. Det som kan være bekymringsfullt er om de ytre likhetstrekk i styringen på sikt vil medføre en større likhet mellom universitet/høgskoler og fagskoler. Da vil ikke fagskolene kunne ivareta sin oppgave som karrierevei for yrkesfagutdanningene og rolle overfor arbeidslivet i tilstrekkelig grad.

Den nye fagskoleloven som grunnlag for etablering og drift av Nordland fagskole

Fylkestinget har vedtatt en sammenslåing av de fylkeskommunale fagskolene i Nordland (unntatt Kunst- og filmfagskolen) under et felles styre og en felles rektor. De eksisterende fagskolene vil bli avdelinger under Nordland fagskole. Dermed kan Nordland både styrke samordningen av sin fagskolevirksomhet og ivareta den styrke og kompetanse som er etablert i dagens fagskoler. Fagskolemeldingen som ble behandlet i Stortinget i vårsesjonen 2017, slo fast at tilskuddsordningene til fagskolene vil bli samlet under én ordning. Dermed ligger det enda bedre til rette for den samorganiseringen som er i gang i Nordland. Fylkesrådet har, etter

fullmakt fra fylkestinget vedtatt organisasjonsform og styresammensetning for den nye fagskolen. Dermed er rekrutteringen av representanter til nytt styre i gang.

Den nye fagskoleloven tydeliggjør styrets og eiers roller. Fylkesrådets ønsker om å ivareta en helhetlig utdanningspolitikk og et systematisk og helhetlig arbeid for ivaretagelse av regionens kompetansebehov, mener at utkastet til ny fagskolelov begrenser denne involveringen noe, men vil gjennom de styringsmuligheter som er gitt i lovforslaget nyttiggjøre seg mulighetene til å bli en aktiv eier av Nordland fagskole. Aktivt eierskap er helt vesentlig for at fagskolen skal kunne inngå i en samlet og målrettet utdanningspolitikk i Nordland.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget i Nordland har behandlet Kunnskapsdepartementets utkast til lovtekst for ny fagskolelov og slutter seg til hovedtrekkene i loven som gjelder styrking og klargjøring av fagskolens posisjon i utdanningssystemet, gjennom benevning av utdanningen og tildeling av studiepoeng, tilrettelegging for bedre kvalitet og styrking av studentenes rettigheter.
2. Fylkestinget ønsker fortsatt bedre muligheter til å påvirke fagskolenes veivalg, slik at de inngår i den samlede utdanningspolitikken i regionen, enn det utkastet til ny fagskolelov gir anledning til.
3. Fylkestinget i Nordland er positiv til at lovforslagets innretning i hovedsak bidrar til å skape ryddige arbeidsvilkår for fagskolen, men mener det er uheldig at en tilpasning til strukturen i universitets- og høyskoleloven på sikt vil kunne svekke de yrkesfaglige studienes egenart og rolle overfor arbeids- og næringslivet.

Bodø den 13.09.2017

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Hild-Marit Olsen
fylkesråd for utdanning
sign

13.09.2017 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

09.10.2017 Fylkestinget

Innstillinga fra komite for utdanning ble lagt fram av saksordfører Anne Fagertun Stenhammer, SV:

1. Fylkestinget i Nordland har behandlet Kunnskapsdepartementets utkast til lovtekst for ny fagskolelov og slutter seg til hovedtrekkene i loven som gjelder styrking og klargjøring av fagskolens posisjon i utdanningssystemet, gjennom benevning av utdanningen og tildeling av studiepoeng, tilrettelegging for bedre kvalitet og styrking av studentenes rettigheter.
2. Fylkestinget ønsker fortsatt bedre muligheter til å påvirke fagskolenes veivalg, slik at de inngår i den samlede utdanningspolitikken i regionen, enn det utkastet til ny fagskolelov gir anledning til.
3. Fylkestinget i Nordland er positiv til at lovforslagets innretning i hovedsak bidrar til å skape ryddige arbeidsvilkår for fagskolen, men mener det er uheldig at en tilpasning til strukturen i universitets- og høyskoleloven på sikt vil kunne svekke de yrkesfaglige studienes egenart og rolle overfor arbeids- og næringslivet.

Votering i plenum

Komiteinnstillinga enstemmig vedtatt med 45 stemmer.

FT 141/2017

Vedtak

1. Fylkestinget i Nordland har behandlet Kunnskapsdepartementets utkast til lovtekst for ny fagskolelov og slutter seg til hovedtrekkene i loven som gjelder styrking og klargjøring av fagskolens posisjon i utdanningssystemet, gjennom benevning av utdanningen og tildeling av studiepoeng, tilrettelegging for bedre kvalitet og styrking av studentenes rettigheter.
2. Fylkestinget ønsker fortsatt bedre muligheter til å påvirke fagskolenes veivalg, slik at de inngår i den samlede utdanningspolitikken i regionen, enn det utkastet til ny fagskolelov gir anledning til.
3. Fylkestinget i Nordland er positiv til at lovforslagets innretning i hovedsak bidrar til å skape ryddige arbeidsvilkår for fagskolen, men mener det er uheldig at en tilpasning til strukturen i universitets- og høyskoleloven på sikt vil kunne svekke de yrkesfaglige studienes egenart og rolle overfor arbeids- og næringslivet.

Vedlegg

Tittel	DokID
Til høring - utkast til ny fagskolelov. - høringsfrist 30.09.2017 (L)(1368858)	911586
Høringsnotat, lovutkast og lovspeil - 28 juni (L)(1368860)	911587
Ungdommens fylkesråds uttalelser til fylkestingsaker i oktobertinget 2017	922578

